

VIDA NYTT

2023 VIDA OCH VÄXANDE VÄRDEN

#1

Skogsstyrelsens skogliga konsekvensanalyser / sid 4

Skogsbruk och viltvård går hand i hand / sid 6

Vikten av markberedning / sid 8

Foto: Martina Wärenfeldt

De senaste åren har varit intressanta för branschen. Dels har efterfrågan på sågade trävaror varit mycket bra, och det har resulterat i att vi genom stabila resultat kunnat fortsätta investera i Vida för att säkerställa en modern och konkurrenskraftig industri även i framtiden. Men det har också varit en tid då vår råvara aldrig varit så ifrågasatt som den varit de senaste åren. Frågan har kommit att hamna om skogen skall stå eller brukas.

I debatten pratas det ofta om att det viktigaste är att skogen ska agera kolsänka, snarare än att skogens produkter skall ersätta (substituera) fossila produkter. Det är enligt mig en mer intressant debatt, för det är ersättningen som är poängen! Inlagring av koldioxid i skogen och skogens produkter är viktig men effekten av att behålla fossilt under mark kan vara flera gånger större vilket måste vara bättre för miljön. Det bästa vi kan göra är alltså att bruka vår skog och avverka så vi kan ersätta fossila produkter och på så sätt dra fördel av substitutionseffekten.

En annan fråga man kan ställa sig i dessa tiden när trä är lösningen på många problem är om skogen räcker till? Hittills har den gjort det med ett stadigt ökande uttag. Skogen växer snabbare för vi brukar den på ett bra sätt med en allt bättre miljöhänsyn. Vi plockar ut 40 % mer virke från skogen i Sverige jämfört med 1990 och samtidigt har kollagret i skogen ökat motsvarande mer än en miljard ton koldioxid. Man kan säga att

vi i skogsbranschen har ätit kakan samtidigt som vi har den kvar. Alltså, vi i Sverige har avverkat mer men ändå fått högre volym i skogen.

Inkludering

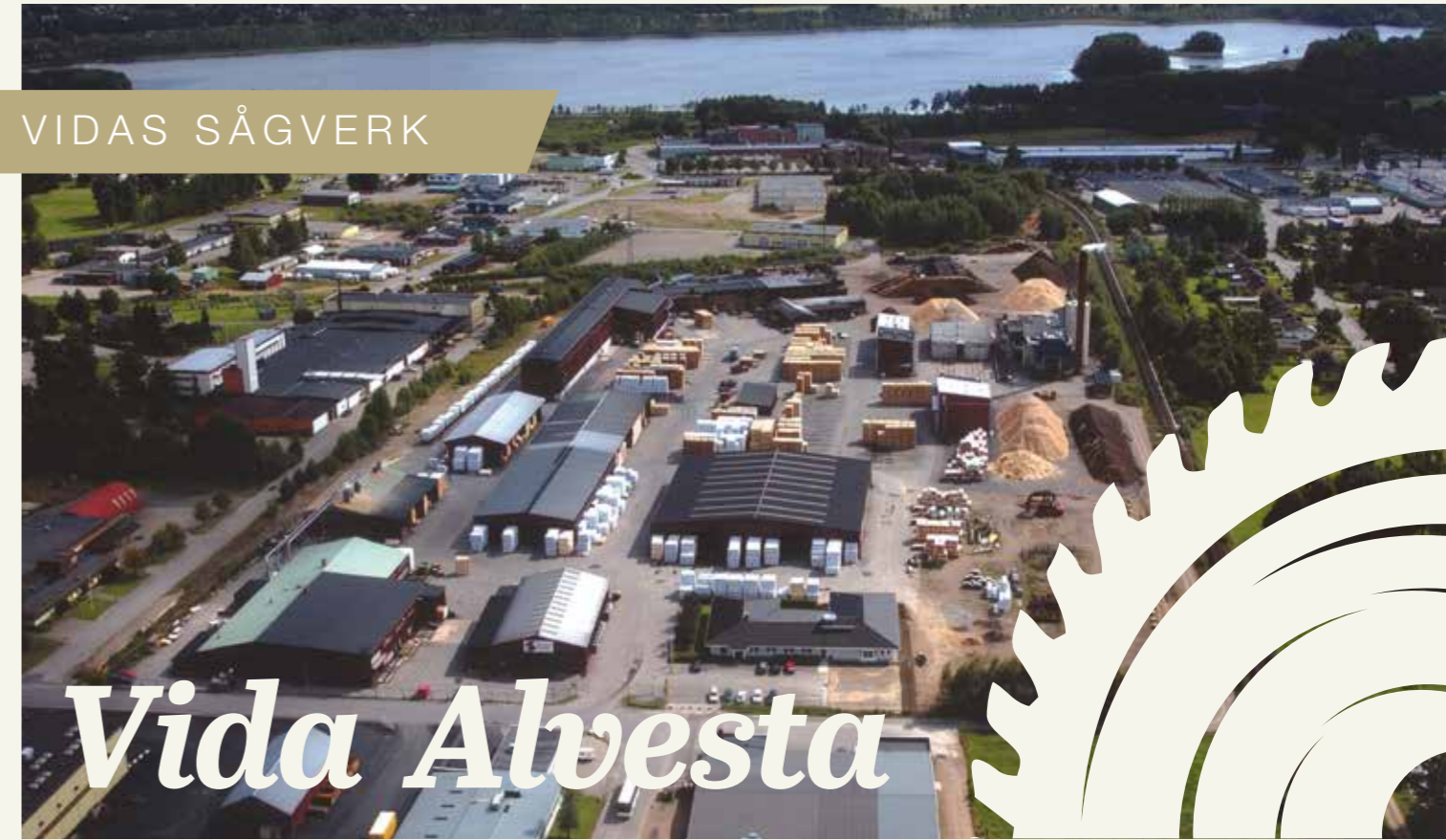
För Vida är sponsring viktigt. Det är framför allt barn- och ungdomsidrott på landsbygden vi sponsrar då vi tycker att en levande landsbygd är viktigt. Men vi har också några få elitlag vi sponsrar och Växjö DFF är ett av dem. Det är en fotbollsförening för flickor och kvinnor där A-laget spelar i damallsvenskan. I slutet av 2022 gick Vida ut med att vi rejält ökade vår sponsring till denna klubb och anledningen till det är inkludering. Sponsorpengar till elitlag fördelas 80/20 till mäns fördel. Det är ett problem vi vill belysa och vara en del av förändringen på. För oss på Vida är det viktigt att män och kvinnor har samma rättigheter och möjligheter i samhället, föreningslivet och självklart på vår arbetsplats.

Måns Johansson

Vida är en global leverantör av förädlade produkter från hållbar svensk skog. Koncernen har ca 1 500 anställda på 23 produktionsanläggningar, varav 12 sågverk. Produktionen är i huvudsak inriktad på konstruktionsvirke för en rad olika marknader. Ca 75 % av produktionen exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Verksamheten omfattar även emballagetillverkning, strö- och pelletstillverkning, biobränslehandel och hustillverkning. Industrierna är strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. Vida köper huvuddelen av råvaran från privata skogsägare via det egna inköpsbolaget, Vida Skog.

VIDAS SÅGVERK

Vida Alvesta

Historia

- 1904 Ernst Andersson startar Alvesta Träförädling som tillverkar sågade trävaror, trätöfflor och turbiner.
- 1959 Sonen Evald Andersson tar över.
- 1974 Bolaget drivs vidare av Lasse Minning och Lars Hägerdal.
- 1977 Vida Timber förvärvar tillsammans med ATA-Timber Alvesta Träförädling och sågverket ställs om för att bli ett rent kubbsågverk.
- 1978 Vida Timber tar över som ensam ägare.
- 1979 Bolaget såldes till domänverket.
- 1983 Sågen köps av: Christer Johansson, Santhe Dahl, Bengt Arvidsson, Waste Byström, Sven Henningsson, Carl Gustav Madeberg och Jan Lundberg.
- 1989 Christer Johansson, Santhe Dahl och Bengt Arvidsson köper ut övriga delägare.
- 1999 I samband med att Santhe Dahl blir koncernchef för Vida AB byter Alvesta Träförädling namn till Vida Alvesta.

Sågverket med sina 57 anställda är ett specialiserat kubbsågverk. Här sågas kubb (klentimmer) i diametern 12-21 cm av gran i 3 meters längder och fur i 2,7 meters längder.

Cirka 80 % av kubben köps från närområdet och 20 % anskaffas från Mellansverige och Norge. Mätstationen består bland annat av ett helautomatiskt volymmätningssystem, där cirka 320 000 m³fub passerar årligen. Resterande volym (ca. 120 000 m³fub) fraktas på järnväg och lossas via ett stickspår inne på Vida Alvestas fastighet.

Genom en högteknologisk profileringslinje sågas ca. 210 000 m³sv per år. Hela volymen vidareförädlas genom två hyvellinjer varav den ena linjen är utrustad med en BoardScanner som automatiskt sköter kvalitets- och hållfasthetssortering.

Marknad

Varorna som produceras på Vida i Alvesta är framför allt konstruktionsvirke som i huvudsak går till hustillverkning och bygghandeln i USA, Storbritannien, Japan, Australien och Sverige.

Teknik

Vida satsar genom hela koncernen och Alvesta är inget undantag. De kommande åren är investeringar av ett sammanlagt värde på närmare 200 mkr planerade för att effektivisera och öka produktionen.

Investeringar som är genomförda eller på väg att genomföras är bland annat:

- Ett nytt timmerintag på sågen som innefattar timmerbord, operatörshytt, barkmaskin, barkkrivare, vändbord, 3D-Scanner och tre batchbord innan befintlig såglinje tar vid.
- Ny programvara till 3D-scannern på sågen.
- En ny kanaltork med senaste tekniken.
- Nytt modernt styrsystem till resterande torkar.
- Ny BoardScanner till hyvleriet som med hjälp av kamera- och laserteknik automatiskt kvalitets- och hållfasthetssorterar.
- Två nya gaffeltrucker.
- Ett nytt modernt distributionslager där varor från flera verk i koncernen hanteras och distribueras ut till kund.

2022

Skogsstyrelsens skogliga KONSEKVENSANALYSER

TEXT: ANDREAS ERIKSSON

I höstas publicerade Skogsstyrelsen nya skogliga konsekvensanalyser kallade för SKA22. Syftet med dessa återkommande konsekvensanalyser är att förse skogssektorn med långsiktiga analyser på olika sätt att sköta skogen och beskrivning av dess konsekvenser för skogstillståndet och avverkningsmöjligheterna. Detta görs genom att simulera utvecklingen av Riksskogstaxeringens provytor i olika scenarier beroende på val av skötsel.

I SKA22 har sex olika scenarier simulerats. Som referensscenario finns "Dagens skogsbruk" som innebär ett fortsatt brukande med nuvarande metoder och ambitioner. En variant på detta kallas "Dagens potential" där avverkningen höjts något. Utöver dessa har tre scenarier med varsitt fokus tagits fram. "Fokus klimatanpassning" innebär ett skogsbruk med mer blandskog samt korta omloppstider i grandominerad skog för att minska risken för skador. "Fokus mångfald" innebär fördubblad mängd naturvårdsavsättningar och att 30 % av den brukade marken sköts med hyggesfria metoder. "Fokus tillväxt" innebär produktionshöjande åtgärder i form av gödning och ökad användning av främmande trädslag. Slutligen gjordes också ett kombinationsscenario av dessa tre fokusområden fast med lägre ambitioner i varje del.

Den övergripande slutsatsen som Skogsstyrelsen drar är att den totala resursanvändningen av den svenska skogen är hög. Marginalerna att hantera förändring-

ar till exempel genom högre avverkning eller mer naturvårdsavsättningar har minskat och sådana förändringar ger nu direkta konsekvenser för andra intressen.

Ökad tillväxt, men kanske inte på virkesproduktionsmark i Götaland?

Bruttotillväxten i skogen ökar i samtliga scenarier fram till år 2050. Men analyserna visar att det i huvudsak är ett förändrat klimat som genererar ökad tillväxt. Scenarierna är räknade utifrån IPCC:s klimatutsläppsscenario RCP4.5, vilket motsvarar ungefär 2-gradersmålet i Parisavtalet. Scenariot "Fokus mångfald" genererar en ökad tillväxt initialt som en effekt av en minskad avverkning. Den effekten klingar dock av efter 2050 och efter det sjunker tillväxten. De produktionshöjande åtgärderna som genomförs i "Fokus tillväxt" skapar tillväxthöjningar framför allt på längre sikt, efter år 2050. Den ökade tillväxten återfinns också framför allt på den naturvårdsavsatta skogsmarken. På virkesproduktionsmarken är ökningen lägre.

I Götaland syns en svagare tillväxtökning än för övriga delar av landet. Särskilt på virkesproduktionsmarken syns en stagnation. Detta förklaras till stor del av betestrycket i ungskogen.

Klimatförändringarna ger också ökad risk för skogsskador till exempel rotröta vilket kan reducera tillväxten ytterligare. Det ställer ökade krav på klimatanpassning till exempel genom ståndortsanpassning.

Hög avverkningsnivå i Götaland

Den framtida avverkningsmöjligheten styrs av tillväxten och uppvisar i stort samma mönster som beskrivits ovan. Skogsstyrelsens bedömning är att den högsta hållbara avverkningsnivån fram till 2035 i genomsnitt inte bör överstiga intervallet 95–100 miljoner m³sk/år. Jämfört med perioden 2016–2020 innebär det ett utrymme att öka avverkningen med 6 miljoner m³sk/år. Det utrymmer återfinns i norra Sverige och det är osäkert om det går att realisera givet fysiska och ekonomiska förutsättningar. Scenariot

"Fokus mångfald" innebär en minskad avverkningsmöjlighet till följd av ökade naturvårdsavsättningar och initiala inlåsningsproblem vid övergången till stor andel hyggesfritt skogsbruk.

I Götaland syns inget utrymme att öka avverkningen i närtid, men på sikt ger "Fokus tillväxt" sådana möjligheter. Vid en jämförelse mellan avverkningsmöjligheten fram till 2035 och den faktiska avverkningen 2016–2020 syns snarast att den historiska avverkningen överstiger vad som är möjligt i framtiden. Särskilt gäller detta för gran. Under den aktuella jämförelseperioden har vi haft både högkonjunktur och problem med granbarkborre som tvingat fram granavverkning, vilket förklarar den höga avverkningen av gran. I framtiden kan det finnas skäl att minska granandelen i Götaland vilket gör att nuvarande situation inte behöver vara ett problem. Men skogsindustrin i Götaland kan behöva förbereda sig på lägre avverkning av gran i framtiden.

Många positiva trender för biologisk mångfald

Förutsättningarna för biologisk mångfald simuleras i SKA22 via de indikatorer som används för uppföljning på levande skogar och som baseras på Riksskogstaxeringen, till exempel mängden död ved och gammal skog. Sett till hela landet är resultaten lite motstående och svårtolkade. Några indikatorer visar på en positiv utveckling medan andra är negativa. Det skiljer sig också åt mellan olika delar av landet. I norra och främst nordvästra Sverige simuleras en negativ utveckling med fortsatta förluster av gammal skog. Men i södra Sverige är trenderna mer övervägande positiva, de skogar som återfinns i formella skydd, frivilliga avsättningar och som hänsynsytor växer in i äldre stadier och får ökade mängder död ved. Samtidigt som avverkning på virkesproduktionsmarken i huvudsak görs i skogar som är yngre och också skötta via gallring.

JÖRGEN HENRIKSSON, VD VIDA SKOG

” När man läser SKA 22 är det förstäligt om man som skogsägare drar slutsatsen att man kommer ha mindre att avverka framöver, men rapporten beskriver ett sammanslaget scenario över all skogsmark. Tillståndet på en enskild skogsfastighet kommer att variera stort och SKA 22 beskriver hur det samlade skogsbruket kan komma att utvecklas om olika scenarion blir verklighet. Däremot kan man som skogsägare påverkas mer eller mindre av till exempel ett förändrat klimat vilket man bör beakta när man planerar skogliga åtgärder. Men ett aktivt skogsbruk med åtgärder utförda i rätt tid kommer att skapa ökade möjligheter till avverkning.

Vida ser utmaningen med ett eventuellt minskat utbud av sågtimmer i framtiden. Det är dock inget nytt utan utbudet varierar mellan åren. Vida har lång historik av lönsamhet och med välinvesterade sågverk och en stabil virkesanskaffningsorganisation vill vi även i fortsättningen vara det givna valet för skogsägare som vill sälja timmer.

Mer läsning om scenarierna, resultatdatabas samt filmer från slutkonferensen finns på www.skogsstyrelsen.se/ska22

Skogsbruk och viltvård går hand i hand

För många skogsägare är jakten en viktig del i skogsägandet. Utmaningen är att hitta en balans mellan god tillgång på vilt och en varaktig virkesproduktion. Men med små enkla medel i din skogsvård kan du skapa bättre förutsättningar för både den biologiska mångfalden och din skog. Under 2023 kommer Vida Nytt att följa Per-Axel Rolfsson, Vida-entreprenör, som kommer ge oss tips på hur du som skogsägare kan arbeta aktivt med viltvård under årets gång.

Skogen ger mat, skydd och livsrum till vilda djur av olika slag. Klövvilt som exempelvis älgar, rådjur och hjortar, men även harar och sorkar, äter ibland på plantor av tall och gran. Detta kan bli kostsamt för dig som skogsägare, eftersom både trädproduktion och trädskvalitet kan försämrans. Men det finns anpassningar i skogsskötseln som kan minska de negativa effekterna av viltbete på den växande skogen.

Viltanpassad röjning

Röjning ökar den ekonomiska värdeutvecklingen på skogen genom att främja utvalda träd på bekostnad av andra som tas bort. Dock innebär röjningen att en del potentiellt foder för klövvilt tas bort och att huvudstammarna kan bli mer

exponerade för bete. Det du kan göra för att skydda de träd som valts att sparas är att kapa de tallar och björkar som ska röjas vid midjehöjd. Det kommer då att komma nya skott på det avkapade trädet som är sötare och godare. Viktigt vid detta röjningssätt är att det finns levande skott och knoppar kvar under kapstället, så att träden kan svara genom ny skottskjutning. Dessa träd fortsätter därmed att producera foder för viltet en tid framöver och skonar dina huvudstammar. Det är viktigt för viltet att man inte "städar" för kraftigt vid röjningen.

Stöter du på betesskadade tallar kan du lämna kvar dem om det går. Tidigare betade träd är mer attraktiva för fortsatt viltbete än träd som inte har betats. Det

Betesskadad tall

Topprörd tall

Breddning av vägkant

finns därför ingen anledning att röja bort sådana träd som betesdjuren betat på tidigare eftersom de i de flesta fall inte kommer att konkurrera med de träd som vill gynnas vid röjningen.

Spara begärligt foder

När du röjer är det viktigt att spara alternativt foder för klövviltet. Rönn, asp, sälg och ek är begärligt som foder och ska inte röjas ner. De är inte bara smakliga för viltet, utan även viktiga för biologisk mångfald. Dessa träd är i unga år begärliga foderväxter för stora växtätare och som gamla träd viktiga för fåglar och småkryp. Om det finns stora ekar i beståndet så är det bra att spara dem. Ekollon är ett uppskattat viltfoder för hjortdjur, vildsvin och fåglar.

En röjning ger även ljusare markförhållanden och bättre förutsättningar för alternativt viltfoder som lövsly och fältvegetation att växa till. I början av våren, när snön smält och knoppar ännu inte slagit ut, passar det perfekt att röja vid vägkanterna. Detta för att det ger plats åt gräs och gör det möjligt för nya skott att komma upp, vilket i sin tur gör att djuren håller vägkanter nedbetade under försommaren. Röjning i tidigt skede sparar dig som skogsägare också både tid och pengar eftersom det går fortare att röja när träd och buskar är kala. På många håll kan också en breddning av vägkanterna förbättra både vägens egenskaper och förhållandena för viltet.

Föryngring

En annan skoglig åtgärd är att låta självföryngriga skogen naturligt under fröträd av tall på de platser där det går. Vid en lyckad självsådd finns stora mängder tallplantor som utgör en god foderresurs - det blir fler stammar och därmed mindre förluster om viltet äter på plantorna. Även lövträd etablerar sig vid självföryngring och skapar foder och skydd.

Om man planterar så kan det vara bra att i alla fall låta lövträd självföryngras i kantzoner eller i fuktiga partier. Plantering med löv bidrar till mångfalden i våra så vanligtvis barrträdsdominerade skogar.

Vikten av MARK- BEREDNING

TEXT: PELLE STRÖM

Det är viktigt att planera för hela förnyngs kedjan i samband med kontraktering av avverkning. Detta för att få en lyckad förnygring i slutändan. Det stressas ibland för att få plantorna i marken för att "vinna" en tillväxtsäsong. Kanske hoppar man över markberedningen då det råkade vara för stor brandrisk den våren, eller köper plantor som inte riktigt är lämpliga för marken. Risken är stor att man i stället får en sämre förnygring när det stressas. Utan alla de fördelar som markberedning och rätt plantor ger kommer man snabbt förlora det man vinner kortsiktigt i början.

Kontraktering

Avverkning

Risskotning

Markberedning

Plantering

Uppföljning/viltbehandling

För flertalet skogsägare är markberedningen självklar medan för andra är det mer främmande. Eftersom fördelarna med en korrekt markberedning är många rekommenderar Vida att markberedning ska göras där det är möjligt. Försök visar att tillväxten är högre vid markberedning än utan och att effekten håller i sig under mycket lång tid.

Markberedning är kortfattat när man bereder marken mekaniskt för att få en bra planteringspunkt. Målsättningen är oftast att få mineraljord med ett humuslager under som ger näring. Markberedning görs normalt mekaniskt med ett skotarburet markberedningsaggregat eller med en grävmaskin. Det finns några vanliga metoder, se illustrationen.

Vid både harvning och högläggning kan man anpassa planteringspunkten efter behovet. Exempelvis på en torr mark kan det vara lämpligt att välja en lägre punkt och vid en fuktig mark välja en högre punkt.

Harv: Ett kontinuerligt spår fräses upp där humusen vänds upp och mineraljord läggs upp på den tulta som bildas på ena sidan av spåret. Här kan man välja att plantera i omvända tultan eller i spåret beroende på behov.

Högläggning: Ett kortare spår av humuslagret vänds upp och täcks av underliggande mineraljord. Detta görs till skillnad från harvningen inte kontinuerligt utan så kallat intermitterent. Kan utföras av skotare eller med grävmaskin.

Inversmarkberedning: Utförs med grävmaskin genom att man skalar av humusskiktet med några cm av underliggande mineraljord och vänder det upp och ner på samma plats så att mineraljorden ligger uppåt.

Lättare att plantera

En viktig anledning till markberedning är att det underlättar planteringen. Både när det gäller att hitta en lämplig planteringspunkt och att fördela plantorna på ett bra sätt över hygget.

Mindre konkurrens från vegetation

Genom att ta bort befintliga växter och dess rotsystem minskar konkurrensen. På bördiga marker är det extra viktigt då det kan bli rikligt uppslag av exempelvis gräs, hallon och ormbunkar som annars riskerar att kväva plantorna.

Högre marktemperatur

Frilagd mineraljord tar upp solstrålning bra och lagrar värmen. Det gör att temperaturen blir högre när man har markeret. En högre marktemperatur gynnar tillväxten hos plantan och utvecklingen av rotsystemet.

Bättre rottillväxt

På täta och hårda marker kan en markberedning hjälpa till att lätta upp marken och möjliggöra en bättre tillväxt av plantans rotsystem.

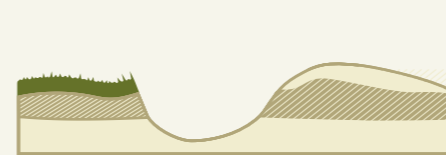
Lägre risk för frost

Då mineraljorden lagrar solvärmens minskar risken för frost under tillväxtsäsongen. Den lagrade värmen strålar ut under natten. På frostkänsliga marker kan man även dra fördel av de höga planeringspunkter som kan tillskapas vid markberedning. Kall luft sjunker och lägger sig i svackor, så en högre punkt än omgivande mark har lägre risk för markfrost.

Ökad tillgång på näring

Det är flera orsaker till att näringstillgången ökar vid markberedning. Vid den omröring av marken som sker vid markberedning tillgängliggörs mer näring. Den högre temperaturen som ger en större nedbrytning bidrar också den till en ökad näringstillgång. Även att befintliga konkurrerande växter tas bort ger en effekt.

Humus Mineraljord

Harv

Kulturstubbe

Lägre risk för snytbaggescador

Snytbaggen är en stor skadegörare på nyplanterad skog. Tidigare användes kemiska medel som från i år är förbjudna. Numera används olika mekaniska skydd.

– Generellt sett fungerar snytbaggesskydd bäst tillsammans med en markberedning, säger Kristina Wallertz, forskare på SLU. Snytbaggen är känd för att ha "torgskräck", dvs det undviker att gå ut på öppna ytor med mineraljord. Det gör att en bra markberedning med hög andel mineraljord i planeringspunkterna är en bra komplettering till mekaniskt snytbaggesskydd på plantorna.

Tillgång till vatten

Normalt finns det tillräckligt med vatten på ett hygge för att plantorna ska klara sig. Dock blir den översta humuslagret lätt uttorkat. Det är därför det är så viktigt att planterade plantor sätts nere i mineraljorden. Senaste åren har vi dock, framför allt i östra delen av landet, upplevt onormalt torra somrar. Under

extremt torra år dör fler plantor och efter en sådan sommar är det därför extra viktigt att inventera sina planteringar och komplettera där det saknas tillräckligt god förnygring.

Risker

Vid markberedning är risken överhängande att viktiga natur och kulturmiljöer förstörs. Det är viktigt med en bra instruktion till föraren så han eller hon vet vilka värden som finns på området. Dessa ska även vara utmärkt i fält. Kulturvärden ska om möjligt märkas ut med så kallade kulturstubbar som innebär att träden runt en lämning kapas 1.3m höga för att visa att där innanför finns kulturspår.

Finns det fornminnen i området ska man alltid anmäla markberedning till Länsstyrelsen och invänta besked. Runt varje fornminne finns ett fornminnesområde vars storlek som Länsstyrelsen beslutar om.

Högläggning

Inversmarkberedning

Den dolda pärlan

I juni 2021 kom en skogsfastighet i Högakull, Vetlanda kommun, ut till salu. På denna skogsfastighet med mangårdsbyggnad, ladugård och skog på 68 hektar fanns en dold pärla; en sjötomt med det perfekta läget uppe på en höjd för ett framtida nybygge med utsikt över sjön Vrängen. Det var denna pärla som fick Monika Franzén Andersson och Per-Åke Andersson att kämpa för att få köpa fastigheten. Varken Monika eller Per-Åke har erfarenhet av skogsbruk sedan tidigare, men de är paret med visioner.

Per-Åke och Monika har anknytning till bygden där skogsfastigheten ligger. Per-Åke är uppvuxen i trakten, paret har ett sommarställe några kilometer bort och deras vuxna barn bor i närheten. Skogsfastigheten var pricken över i:et som länkade samman familjen.

Monika och Per-Åke började med att stycka av mangårdsbyggnaden med ladugård som deras dotter med familj köpte för att rusta upp. Fastigheten har inte varit bebodd på 60 år och skogen har fått växa fritt.

Den dolda pärlan som finns vid Vrängen är ett område som förr var betesmark. Marken var igenvuxen, men i det vildvuxna slyet växer stora gamla ekar och en tät bädd av liljekonvaljer. Monika och Per-Åke drömmer sig bort och planerar att bygga en stuga på toppen av backen

med utsikt över sjön och betande får i ekbacken.

– Det ska bli kul att få göra fina miljöer nere vid sjön, samlingsplatser för familj och vänner. I höstas fiskade vi kräftor och på våren plockade vi blommor, säger Monika och Per-Åke.

När de fick möjlighet så ville de förvalta sina pengar i en skogsfastighet, en enligt dem säker investering för framtiden. Paret tog kort efter köpet kontakt med Vida för att få råd om åtgärder som behövdes på fastigheten. Valet att ringa just Vida kom sig eftersom Per-Åke är bekant med entreprenören Jonas Claesson som kör åt Vida-inköparen Fredrik Nilsson. Per-Åke och Monika känner stor tillit till Fredrik och hans expertis och lyssnar på hans råd och tips med allt från val av träslag till placering av nya skogsbilvägar.

De nya skogsbilvägarna vi skapat gör att vi skapar tillgänglighet.

– Eftersom vi inte är skogskunniga så ville vi ha någon kunnig att bolla alla idéer med. Vi tog hjälp av entreprenören Jonas och inköparen Fredrik. Jag har till och med varit hemma hos Fredrik för att kolla på hans bestånd av lärkträd, berättar Per-Åke glatt.

Tre olika skiften

Fastigheten är uppdelad i tre skiften; ett skifte med mycket ungskog med bra tillväxt, ett skifte med stor andel fuktig mark och våtmark, samt ett skifte med ekbacken ner mot sjön. Fastigheten ligger cirka 2,5 mil från Vidas sågverk i Hjaltevad som sågar och hyvlar grantimmer från småländska höglandet till konstruktionsvirke.

De första skogsåtgärderna som utträttades på fastigheten var att förbättra och skapa stora fina skogsvägar.

– De nya skogsbilvägarna vi skapat gör att vi skapar tillgänglighet att komma ut i skogen för oss som vill plocka svamp eller bär till exempel, säger paret.

Per-Åkes och Monikas skog består idag av mycket ungskog med bra tillväxt. Men det finns en del av skogen som tagit rejält med stryk och dött på grund av ett stort dike som inte underhållits. De tog beslut i samråd med fler markägare att rensa diket, avverka skogen och ser nu fram emot att plantera skogen på nytt och se området frodas av växlighet i framtiden. Utöver skogsbilvägar, dikesrensning och slyröjning i ekbacken, så har de med hjälp av Vida även hunnit med att avverka bort en del gamla granskogsbestånd som slutat att växa. En del av de nya förnygringsytorna är redan återbeskogade med varannan tallplanta och varannan granplanta. Nu till våren ska fler plantor planteras av tall och gran. Ett mindre område på cirka 1 hektar ska de prova att plantera hybridlärk på.

– Det som jag tycker är så otroligt roligt med detta paret är att de har så många idéer och ser möjligheter i allt. Det viktiga är dock att inte vara överallt och ta alla åtgärder samtidigt. Det kan då kännas övermäktigt. Man får ta en sak i taget, avslutar Fredrik.

UTBILDNINGSSINSATS för entreprenörer och inköpare

I Vidas regi har de entreprenörer som är knutna till bolaget samt våra inköpare samlats under hösten för utbildning kring praktisk aptering/tillredning av virke.

Tillsammans med Biometrias personal och Vidas virkesspecialister hölls totalt åtta dagars utbildning i fält. Syftet var att kalibrera oss kring mätbestämmelser och uppdatera varandra i hur man på bästa sätt optimerar värdet och timmerandelen på träd med virkesfel. Detta till gagn för både Vida, men också skogsägaren. Under utbildningen gick man igenom bestämmelserna för sågtimmer, kubb, klentimmer och massaved. Det uppkom många bra gränsfall där det uppstod mycket diskussioner.

Inbjudna var Vidas inköpare, manuellhuggare och entreprenörer med förare. Cirka 270 personer deltog vid någon av utbildningstillfällena.

Vi strävar efter JÄMSTÄLLD SPONSRING

Sponsring är viktigt för oss på Vida och är ett av sätten vi ger tillbaka till platserna vi verkar på. Varje år sponsrar vi cirka 100 föreningar med fokus på barn- och ungdomsidrott på landsbygden. Utöver vår barn- och ungdoms-sponsring sponsrar vi årligen ett fåtal elitlag.

Vida har sedan 2017 sponsrat Växjö DFF. Från och med nästa år utökas det samarbetet och under tre år framöver sponsrar Vida VDFF med ytterligare en miljon årligen.

– Vi vill med detta extra engagemang belysa vikten av en jämställd sponsring. Idag fördelas sponsringspengar till idrotten 80/20 till männens fördel. Det är något vi vill belysa men även aktivt vara en del av en förändring, säger Måns Johansson, koncernchef Vida AB.

– Fotbollen och föreningslivet förenar människor i alla olika åldrar och med olika bakgrunder. Damfotbollen börjar äntligen få den uppmärksamhet som den förtjänar, även om det är en bit kvar tills det är jämlikt. Men det är kul att se hur damfotbollen

utvecklas när kvinnorna får rätt förutsättningar. Unga flickor börjar äntligen se att det finns en framtid inom sporten och förebilder börjar bli mer och mer tydliga. Det känns väldigt bra i hjärtat, säger Laura Solterbeck, Klubbchef VDFF.

Växjö DFF har förutom ett lag i Damallsvenskan en stor barn- och ungdomsverksamhet med över 300 aktiva flickor.

– I ett samhälle är det viktigt med förebilder, både manliga och kvinnliga. De manliga har länge fått en väldigt stor plats men för att motivera flickor är det också viktigt att vi ger förutsättningar för kvinnliga idrottare. Det är med stor entusiasm jag skall följa VDFF när de nästa säsong skall försvara sin plats i Damallsvenskan, säger Måns Johansson.

– Vidas sponsring betyder väldigt mycket för oss i Växjö DFF. Det betyder mycket att Vida har tagit ställning i frågan kring jämställdhet och verkligen visar att de menar allvar. Förhoppningsvis hakar fler företag på och ser att det ligger ett mervärde i att ta ställning i frågor som

jämställdhet. Så det tackar vi väldigt ödmjukt för. Pengarna kommer främst att användas till att kunna stabilisera ekonomin i vår verksamhet. Alla pengar som läggs i Växjö DFF går 100 % till att skapa de bästa förutsättningar för tjejer och kvinnor i Växjö Stad. Vårt motto "så många som möjligt, så länge som möjligt, till bästa tänkbara utbildning" underlättas av en stabil ekonomi, avslutar Laura Solterbeck, Klubbchef VDFF.

VÄXANDE värden

En podd om nyttan med skogen från Vida

Det finns många poddar som belyser skog och natur ur olika vinklar. Vi på Vida vill gärna bidra med våra insikter och skogsägarnas perspektiv. Det gör vi med vår podd Växande värden.

Våra medarbetare delar med sig av sitt kunnande och inbjudna gäster med sina erfarenheter av skogsbruk. Vi fördjupar oss i alla de glädjeämnen som skogen ger och de utmaningar det innebär att vara skogsägare. Inspiration, tips och uppslag till nytta för dig som äger skog.

Finns där poddar finns.

DAMMRENSAT STALLSTRÖ är av stor vikt för Gothenburg Horse Show

På Sveriges största hästtävlingar med elitryttare och högpresterande hästar är hygien och stallmiljö av högsta vikt. Vida Stallströ är officiell leverantör till både Gothenburg Horse Show och Falsterbo Horse Show.

Eftersom Gothenburg Horse Show är ett miljödiplomerat evenemang är det viktigt med ett spån som möter kraven. Vida Stallströ är en hållbar produkt både för våra kära hästar likväl som för miljön.

Vida har fått träffa Michelle Wallentin, Veterinär på Evidensia Specialisthästsjukhuset i Helsingborg, och stallcheferna Ebba Folestad och Petra Claesson från Gothenburg Horse Show för att få expertis om vikten av bra stallströ samt hur de arbetar med stallmiljö under tävlingarna.

Vilka faktorer ser ni till vid val av underlag i boxarna?

– Vi tycker att det är viktigt att det är bra kvalitet, dammfritt och har bra absorberingsförmåga. Andra aspekter kan vara lätthanterligt, ljust och lätt att förvara. Hästarna vill ha en mjuk och ren bädd att ligga på, säger Michelle, Veterinär på Evidensia.

Hur påverkas hästarna av stallmiljön?

– Dammpartiklar och dålig luft i stallet kan påverka hästens luftvägar negativt. Ammoniak utsöndras i urinen och kan irritera slemhinnorna i luftvägarna, därför är det viktigt att materialet man strör med i boxen absorberar så bra som möjligt. Dammpartiklar filtreras i hästens näsa, stora partiklar fångas upp av flimmerhår men en del små partiklar kan ta sig förbi ner i hästens nedre luftvägar och skapa problem. Hästarna kan få kroniska problem så det är viktigt att stallmiljön tas på allvar. Störst risk för luftvägsproblem är nu under vintern så se till att ni även har god ventilation i stallet, förklarar Michelle.

– Hästarna behöver även en lugn stallmiljö för att kunna återhämta sig och vila mellan klasserna, säger Ebba, stallchef GHS.

Varför är det av så stor vikt att ha ett bra stallströ för högpresterande hästar?

– Bra kvalitet av strö är viktigt för alla hästar men kanske extra viktigt för högpresterande hästar då dessa ska kunna fortsätta och förväntas prestera på en hög nivå. Hästar har en stor lungkapacitet och utbyter ca. 6 liter luft per andetag, små förändringar kan försämra syresättningen och försämra hästens prestation. Det är inte bara i stallet som hästarna behöver bra strö, det är minst lika viktigt i transporten då det ofta är begränsad ventilation och lite rörelse, säger Michelle.

– På en tävlingsplats där hästarna står på box hela dagarna så mockas det ofta flera gånger per dag och då är det viktigt att det inte rörs upp damm och andra partiklar i luften vid mockning, tillägger Petra, stallchef GHS.

Hur arbetar GHS med stallmiljön under tävlingarna?

– Vi arbetar ständigt med att se till att groomsen har en så bra arbetsmiljö som möjligt. Detta innebär till exempel en dammfri miljö vid mockning, bra ljus för att kunna ta hand om hästarna ordentligt, en ergonomisk arbetsmiljö för groomsen med ljust och lättmockat strö. Vi jobbar även med att se till att ventilationen är så bra som det går. För hästarnas skull försöker vi minimera antalet människor som har tillträde till stallarna så att de

kan få lugn och ro för att prestera på topp inne på tävlingsarenan, berättar Petra och Ebba.

GHS har under ett flertal år valt Vidas produkter i boxarna. Vad är det som gör att ni håller kvar vid dem?

– Gothenburg Horse Show är ett evenemang med ett väldigt gott rykte vilket vi är väldigt stolta över, och det är alltid detaljerna som gör helheten. Därför är det viktigt för oss att allt ska vara av högsta internationella klass, och såklart även det spån som vi erbjuder hästarna, avslutar Petra.

Tips för att hålla en hygienisk stallmiljö:

- Kvalitetsströ utan damm som har god absorberingsförmåga
- God ventilation i stallet utan drag
- God hantering av avfall
- Sopa, strö och mocka ej när hästarna står inne
- Bra kavitetfoder
- Ljust strö leder till ett ljusare intryck i stallet

Rapport från Vidas marknader

TEXT: KARL-JOHAN LÖWENADLER, VD VIDA WOOD

Som alla vet så är det fortsatt oroligt i hela Europa med höga energipriser, ökande inflation och stigande räntor. Trots detta så har våra försäljningsvolymerna faktiskt varit bättre i slutet på 2022 än under motsvarande period 2021. Det ser även ut som att 2023 börjar ganska hyfsat rent volymmässigt om man titta på leveranser och orderläget.

Storbritannien

Här har kunderna jobbat ner sina lager rejält och behöver nu fylla på lite extra. Under slutet på 2022 har vi även märkt på volymerna att bortfallet från Ryssland/Belarus börjat märkas i marknaden. Vilket ger oss en bra möjlighet att öka våra marknadsandelar i Storbritannien.

Danmark

2022 blev ett bra år för oss med en rekordvolym på Danmark i en krympande marknad, vilket innebär att vi har ökat vår marknadsandel. Vi kommer under 2023

bredda vår produktportfölj för att fortsatt kunna växa på denna marknad. Även här märker vi av en minskande konkurrens från öst.

Sverige

Våra kunder har fortfarande hyfsad snurr på sina affärer. Det finns en oro för vad som händer med byggandet senare i år, men här och nu så rullar det på.

NL

Kunderna har små lager och behöver köpa på volymer så leveranstakten hit är hög för att vara på vintern vilket normalt är lugn period. Det kan även vara så att det är avsaknaden av ryska volymer som gör att vi ser en hög efterfrågan.

USA

Här är det kämpigt. Stora volymer har skickats hit från Europa så hamnarna är välfyllda och priserna är på en smärtsamt låg nivå. Volymerna hit måste minska innan vi ser någon positiv utveckling på priserna.

Australien

Här är det fortsatt stora lager hos importörerna. Samt att det fortsatt är höga

frakter hit, vilket gör att vi har kämpigt att konkurrera med den inhemska produktionen. Så i närtid kommer vi inte skicka några volymer till Australien. Lagren måste arbetas undan innan vi åter kan aktivera oss mot denna marknad.

Mellanöstern, Nordafrika

I förra rapporten skrev jag att marknaden i MENA var trög. Tack och lov har situationen förbättrats avsevärt på sin håll den senaste tiden. Både Algeriet och Egypten har vaknat till liv igen och eftersöker stora volymer. Dessutom har priser på dessa marknader stigit från de bottenivåer som vi hade under hösten. Även Libyen har börjat köpa volymer igen. Tyvärr har man minskat inköp av bred fura och köper istället gran och fur i 25x100 mm i 3,0 - 4,20 m längder. Den marknad som i dagsläget är sämst är Saudiarabien. Här kämpar man fortfarande med mycket stora lager och priser är fortsatt låga. Det kommer att ta ytterligare ett par månader innan Saudiarabien är tillbaka på allvar igen.

VIDA

Väx med Vida

Traineeprogram för en hållbar karriär

Nu söker vi talanger som vill växa tillsammans med oss på Vida. Vi söker engagerade och drivna personer med olika utbildnings- och erfarenhetsbakgrund. Låter det intressant? Läs mer på www.vida.se

Expert PANELEN

VI SVARAR PÅ DINA SKOGLIGA FRÅGOR!

Till Expertpanelen kan du skicka in dina frågor och vi vill gärna uppmuntra dig att göra så. Skicka frågorna till info@vida.se. Enbart frågor som publiceras kommer att få svar.

Johan Sonesson
Skogforsk
Forskare vid Skogforsk i Uppsala.

Karl Olofsson
Skog & Lantbruk
Jägmästare och registrerad fastighetsmäklare.

Daniel Eggertz
Eggertz Advokatbyrå AB
Advokat och jägmästare.

Ulf Johansson
Tönnersjöhedens Försökspark
Försöksledare och parkchef vid enheten för skoglig fältforskning inom fakulteten för skogsvetenskap, SLU.

Fråga: Ofta möter man en rekommendation om att vid plantering sätta plantor i 2x2 meters förband, dvs. 2 meters avstånd mellan plantorna och 2 meters avstånd mellan plantraderna. Vad ligger bakom denna rekommendation? Är det bara en "gammal vana"? /Undrande plantör

Svar: Ja, det är en gammal tradition att sätta plantor i kvadratförband med 2 gånger 2 meters avstånd. Det har ofta ansetts som ett enkelt råd till plantörer att sätta i 2 gånger 2 meters förband. Därutöver har man ofta ansett att om plantorna fördelas i ett jämnt mönster över ett hygge så kommer det framtida beståndet att utnyttja markens produktionsförmåga på bästa sätt.

När man planterar i 2 gånger 2 meters avstånd mellan plantorna på ett hygge så brukar det kallas för kvadratförband, eftersom närstående plantor bildar ett kvadratmönster. Motsatsen brukar kallas rektangelförband där man istället förskjuter plantavståndet så att det blir tätare i raderna och längre mellan plantraderna. Ett exempel på rektangelförband kan vara 1x4 meter, där det är 1 meters avstånd mellan plantorna i raden och 4 meter mellan plantraderna.

En försöksserie med olika planteringsmönster anlades på 1980-talet med tall, gran och contortatall planteringar i olika delar av Sverige. I försöken jämfördes ett traditionellt 2x2 meters kvadratförband med fyra olika rektangelförband (se figur). Dessa valdes så att det totala antalet plantor som sattes ut blev samma i alla rektangelförbanden som i kvadratförbandet, dvs 2500 plantor per hektar.

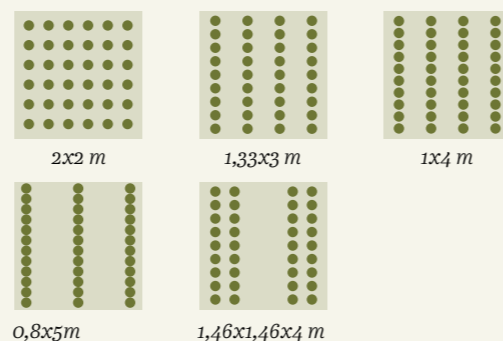
Försöksserien utvärderades efter 30-40 års växttid i fält. Resultaten visade att valet av kvadrat- eller rektangelförband inte påverkade varken volymproduktionen i bestånden, virkeskvaliteten hos de enskilda träden eller trädens fördelning på olika diameterklasser. Det innebär således att uppfattningen att ett kvadratförband skulle ge ett bättre markutnyttjande saknar stöd i försöken.

Att vid plantering välja ett rektangelförband i stället för ett kvadratförband kan öppna för en del nya möjligheter. Att sätta tätare i raderna och längre avstånd mellan raderna innebär vid markberedning med harvning att andelen störd markyta på hygget kan minskas. Vidare kan längre avstånd mellan planteringsraderna underlätta framkomligheten för maskiner vid framtida röjning och gallring.

Att gå över till ett strikt rektangelförband att dock i sig inget självändamål. Däremot ger de nya kunskaperna om flexibla planteringsmönster ett stöd för valet av planteringspunkter på ett hygge. Det är viktigare att hitta bra planteringspunkter än att plantorna sätts på exakt jämna avstånd. Två eller flera plantor kan sättas ganska tätt i en del av en planteringsrad där växtmiljön är gynnsam. Istället kan det vara bättre att plantera glesare eller hoppa över delar av rader med sämre förutsättningar, t ex stenig eller blöt mark.

I sammanfattning visar resultaten att valet av planteringsmönster (kvadrat eller rektangel) inte har någon avgörande betydelse för volymproduktion, virkeskvalitet och beståndsstruktur. Detta öppnar för ett flexibla val av planteringsutformning och ger stöd för att välja bra planteringspunkter på hygget.

/ Ulf Johansson

Figur. Kvadratförband (överst till vänster) och de fyra olika rektangelförbanden i försöksserien.

VIDAKRYSSET

FEM	PEDA-GOG	SITTER DEN I KNIPA?	BRIT-TISKT ÅK SURFA	TURIS-TEN VAJA							
SOV-PLATSER ÄR LIV-EGEN			RYGGEN BLOD-STOCK-NING								
TARSEN PA PIPPIN											
MAKA-RONER-NA									PA BIL FRAN BERGEN		
AND-FAGEL							ALLT-JÄMT SHL FÖRR				
HAR VID Å ETT 40-TAL LOKALA	GRÖN-LÄNDARE-N	MEGAFON ÄR SKÄR-SKÅDANDE	GEN-SKJUTER	MED ÖMVÄX-LING	S M A K	FYLLE PA	STRO-FER SKÄRM	NÄSTEN FÖR VINTER-NALLÄR	HAWAI-KRANS 999		SNO-HYDDA
			NÄRKE-AVISA				KALKE-RANDE BATTERI-TYP				
MINS-KAR VAN							CHEFS-TYP SOM OCH		MO-DERN TEKNIK		VILD-KATT
FOG-MASSA ÖMGÅNG I TENNIS			HUVUD-SMYCK-ENA						STAD FÖR LAKE-MEDEL		
		VÄNTAT PA SIN TUR	JÄ I OMSK SKUM-MADE		KOMMER FRÅN AKROPOL-LISSTAD					TILL EJ SKÄLG KOST-NAD	HAR NEGATIV LADD-NING
PA EFTER-KÄLKEN		UREN SOM TOMS PA SAND			TAG-VIRKE		500 FÖR CAESAR HÖNS-HJÄRNA	LERN-STROM I RUTAN	GROD-ÄGG		
SKAPAR TRYGG-HET FÖR PERSON											
AN-LÄNDE	VÄRDS-HUS ÄR LIKA BLABÄR			KRYP I STILTON NEDER-BORDEN		SOM ETT SÄLL			ÅTER-SKALL LÄGGA TILL		
OFRAN-KOM-LIGA		ITA-LIENSK-FLOD DOSA				LEVER PA HALVÖ MILD					
					GÖR OSPÄNT EJDER-HOVOR			BUSCH-PARTI GNISSEL		KOST-NAD	OXLUDE 5-23 SVÄLLA
FRAN GDYNIA			MÄRTEN-PIPPIN I SKÅNE ÖSTRYPP				KORT VIKT FRONT		FIKA STJÄR-NA		
ORM-SLÄKTE						VÄLJA SINA ORD STADA				MARKE-RA MED STEN	
ÄR VÄLDDIGT STOR DNA-ET		UTFÖR-SÄLJ-NINGAR					HAR FATT BRONS			KYLA NED	
			PULLO-VER								
							RANG-ORDNA				

1:a pris: Keps
2-3:e pris: T-shirt
4-5:e pris: Block

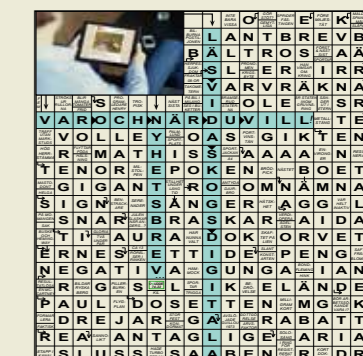
Skicka ett vykort eller mail med meningens som de färgade rutorna bildar till:

Vida AB, Att: Joanna Kron, Box 100, 342 21 Alvesta eller maila till korsord@vida.se. Glöm inte att ange din adress och ditt telefonnummer. Vi önskar ditt svar senast den 1/4-23.

Namn .....
Adress.....
.....
Postnr .....
Postadress.....
Tel .....

Lösning och vinnare nr 3/22

1. Anna Arvidsson, Slite
2. Olle Josefsson, Bolmsö
3. Ann-Christin Andersson, Grimslov
4. Ronny Johannesson, Laholm
5. Margit Jansson, Tölsljö

Hej alla kompisar!

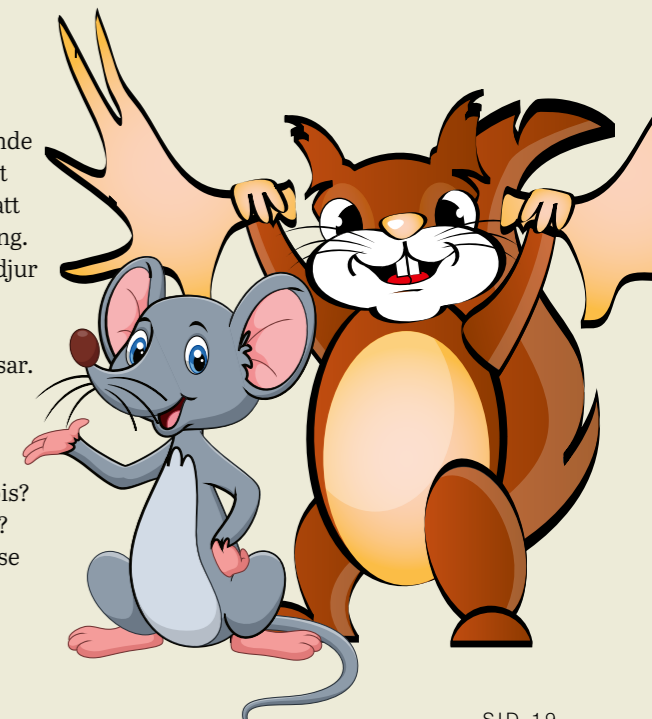
I min skog där jag bor har jag massa kompisar. Inte bara ekorrar utan alla möjliga djur. Visste du att de vanligaste däggdjuren i Sverige är näbbmus, åkersork och skogs-sork. Dessa finns i hela landet med undantag av Gotland.

I Sverige räknas björn, järv, kungsörn, lodjur och varg till de stora rovdjuren. Alla dessa djur är fridlysta. Björnen är den art av de stora rovdjuren som det finns flest individer av i Sverige, följt av lodjur, kungsörn, järv och varg.

Älgen är den svenska skogens största djur och har på många sätt också blivit en symbol

för Sverige. Med sin imponerande storlek och majestätiska sätt att röra sig är det inte så konstigt att den också kallas skogens konung. Älgen är världens största hjortdjur och Europas största landdjur.

Visst är det härligt med kompisar. Man kan leka och skratta tillsammans, men också prata och lära sig saker av varandra. Vad är det bästa med din kompis? Kan inte du berätta det för mig? Skicka ett mail till vidar@vida.se och berätta om din bästa kompis så skickar jag en liten present till dig som tack.

Få ut mer av din skog.

Vårt mål är att din skog ska skänka dig så mycket glädje den kan. I form av njutning och naturupplevelser, hållbar tillväxt och optimal avkastning när det är dags att skörda. Med en långsiktig, lokal förankring skapar vi tillväxt och jobb i närheten av din skog - och med hela världen som marknad ser vi till att få ut exakt det virke som efterfrågas allra mest.